

Obsah

	PŘEDMLUVA	9
	ÚVOD	11
1	VZNIK, ROZVOJ A CHARAKTERISTICKÉ RYSY KYBERNETIKY	11
1.1	Vznik kybernetiky	12
1.2	Rozvoj kybernetiky	15
	Literatura k 1. kapitole	17
2	ZÁKLADNÍ ÚLOHY, POJMY A DEFINICE AUTOMATICKÉHO ŘÍZENÍ	18
2.1	Úlohy automatického řízení	18
2.2	Druhy a způsoby automatického řízení	20
	Literatura ke 2. kapitole	23
3	TEORIE INFORMACE	24
3.1	Základní pojmy	25
3.2	Spojité sdělovací soustava	30
3.3	Kvantování, vzorkování	34
3.4	Způsob boje proti šumu	35
	Literatura ke 3. kapitole	36
4	TEORIE DYNAMICKÝCH SYSTÉMŮ	37
4.1	Základní pojmy	37
4.2	Pohyb dynamického systému a jeho stav	40
4.3	Stavová formulace dynamického systému	42
4.4	Lineární dynamický systém, princip superpozice	46
4.5	Rovnovážný stav dynamického systému	48
4.6	Identifikace dynamického systému	51
4.7	Dynamické charakteristiky systému a jejich identifikace	54
4.8	Volba stavového vektoru v relaci V/V	60
4.9	Simulace dynamických systémů	64
	Literatura ke 4. kapitole	65
5	TEORIE AUTOMATICKÉ REGULACE	66
5.1	Určení odezvy uzavřeného lineárního spojitěho regulačního obvodu	66
5.1.1	Řešení diferenciální rovnice odezvy	67
5.1.2	Diferenciální rovnice odezvy s derivacemi na pravé straně	71
5.1.3	Řešení soustavy lineárních diferenciálních rovnic stavových veličin	73
5.1.4	Řešení soustavy diferenciálních rovnic metodou Runge–Kutta	83
5.1.5	Určení odezvy pomocí váhové funkce	86
5.1.6	Určení odezvy pomocí Laplaceovy transformace	91
5.2	Obrazový přenos	103

5.2.1	Bloková algebra	105
5.3	Frekvenční přenos	112
5.3.1	Frekvenční charakteristika v komplexní rovině	116
5.4	Stabilita uzavřeného regulačního obvodu	119
5.4.1	Algebraická kritéria stability lineárního obvodu	120
5.4.2	Frekvenční kritéria stability pro lineární obvod	124
5.4.3	Kritérium stability podle Ljapunova	128
5.5	Optimální seřízení regulátoru	129
5.5.1	Kritérium jakosti regulace podle absolutního tlumení regulačního pochodu	132
5.5.2	Kritérium jakosti regulace podle poměrného tlumení regulačního pochodu	134
5.5.3	Kritérium jakosti regulace podle rozložení kořenů charakteristické rovnice v Gaussově rovině	135
5.5.4	Kritérium jakosti regulace podle funkcionálu odchylky	136
	Seřízení podle minima lineární regulační plochy	136
	Seřízení podle minima kvadratické regulační plochy	137
5.5.5	Kritérium jakosti regulace podle průběhu regulačního pochodu (přeregulování a tlumení)	143
	Seřízení regulačního pochodu podle optimálního modulu	143
	Seřízení podle funkce standardního tvaru	146
	Seřízení podle kritického zesílení	147
	Seřízení na základě přechodové charakteristiky regulované soustavy	150
5.6	Rozvětvené regulační obvody	151
5.6.1	Obvody s více vstupy do regulátoru	152
5.6.2	Obvody s více výstupy z regulátoru	152
5.7	Několikaparametrová regulace	155
5.7.1	Invariantní a autonomní řízení	156
5.8	Nelineární dynamické systémy	162
5.8.1	Nelineární systém, základní typy nelinearit	162
5.8.2	Stabilita nelineárních systémů	163
5.8.3	Vyšetřování stability rovnovážných stavů metodou linearizace	164
5.9	Impulsní regulace	168
5.9.1	Lineární impulsní regulační obvod	169
5.9.2	Návrh číslicového regulátoru	170
5.9.3	Řídicí algoritmy PID	172
	Literatura k 5. kapitole	177
6	TEORIE KONEČNÝCH AUTOMATŮ	179
6.1	Základní pojmy	179
6.2	Kombinační automaty	182
6.2.1	Základní pojmy z matematické logiky	182
6.2.2	Výrokový kalkul	184
6.2.3	Zjednodušování logických funkcí	193
6.3	Sekvenční automaty	194
6.3.1	Diskrétní čas a takty	194
6.3.2	Dynamický systém	196
6.3.3	Konečný automat	197
6.3.4	Způsoby zadání konečného automatu	199
6.3.5	Sekvenční obvody	201
6.4	Turingův automat	203
6.5	Abstraktní neuron	206
6.6	Abstraktní modely neuronových sítí	206
	Literatura k 6. kapitole	210

7	PROSTŘEDKY AUTOMATIZAČNÍ A VÝPOČETNÍ TECHNIKY	211
7.1	Klasifikace automatizačních prostředků	212
7.2	Sběr a zpracování informace	214
7.2.1	Snímače a převodníky	214
7.2.2	Přenos informace	223
7.2.3	Zpracování informace	225
7.3	Stavebnice regulátorů a logických automatů	233
7.3.1	Elektrické analogové regulační systémy třetí generace	233
7.3.2	Pneumatický regulační systém	240
7.3.3	Elektrické logické stavebnicové systémy	241
7.4	Akční členy	242
7.4.1	Výkonové zesilovače	242
7.4.2	Servomotory	244
7.4.3	Regulační orgány	246
7.5	Analogové a hybridní počítače	247
7.5.1	Elektronické analogové počítače	248
7.5.2	Nelinearity	252
7.5.3	Programování	256
7.5.4	Zobrazování	257
7.5.5	Řešení obyčejných diferenciálních lineárních rovnic s konstantními koeficienty	260
7.5.6	Počáteční podmínky	262
7.5.7	Generování funkcí	264
7.5.8	Řešení soustavy rovnic	265
	Soustava diferenciálních rovnic	265
	Soustava lineárních algebraických rovnic	266
	Soustava nelineárních algebraických rovnic	267
7.5.9	Iterační metody a hybridní výpočetní technika	268
7.6	Řídící počítače	273
7.6.1	Základní části číslicových počítačů	273
7.6.2	Vlastnosti řídicích počítačů	275
7.6.3	Přídavná zařízení řídicích počítačů	278
7.6.4	Spojení řídicího počítače s řízeným procesem	280
7.6.5	Spojení řídicích počítačů s analogovými stavebnicovými systémy	282
7.6.6	Programové vybavení řídicích počítačů	283
7.6.7	Spolehlivost řídicích počítačů	284
7.6.8	Některé typy počítačů používaných pro řídicí účely	285
7.7	Mikroprocesory a mikropočítače	287
7.7.1	Základní pojmy z mikroprocesorové techniky	287
7.7.2	Mikroprocesor typu 8080	289
7.7.3	Mikropočítačové stavebnice a mikropočítače	295
	Literatura k 7. kapitole	297
8	VYŠŠÍ FORMY AUTOMATIZACE	299
8.1	Kybernetické cíle a metody řízení	300
8.2	Adaptivní a učící se systémy	301
8.2.1	Adaptivní systémy – formulace problému	301
8.2.2	Učící se systémy – formulace problému	304
8.3	Vybrané příklady adaptivních regulátorů	305
8.3.1	Příklad extrémálního regulátoru	305
8.3.2	Příklad návrhu jednoduchého samočinně se nastavujícího regulátoru	308
8.3.3	Návrh adaptivního systému s nepřímým vyhodnocováním změn parametrů – adaptivní	

	systém s frekvenčními filtry	311
8.3.4	Příklady adaptivních regulačních systémů s referenčními modely	314
8.4	Roboty	318
8.4.1	Historický přehled	318
8.4.2	Manipulátory a roboty	319
8.4.3	Struktura robotů a princip činnosti	321
8.4.4	Současný stav a tendence v aplikacích průmyslových robotů	323
	Literatura k 8. kapitole	324
9	ŘÍZENÍ VELKÝCH SYSTÉMŮ	326
9.1	Automatizované systémy řízení v čs. národním hospodářství	327
9.2	Automatizované systémy řízení technologických procesů	328
9.3	Teoretické problémy při budování automatizovaných systémů řízení technologických procesů	329
9.4	Struktury automatizovaných systémů řízení technologických procesů	332
9.5	Automatizované systémy konstrukčních a projekčních prací	340
	Literatura k 9. kapitole	341
	Rejstřík	343